

Einstein, Hawking i la càbala de Girona

En preguntar-li què entén per Déu, Hawking somriu, com qui ja esperava la qüestió, i escriu a la pantalla del seu ordinador-sintetitzador: "Parlo de Déu en el sentit que ho feia Einstein: com la racionalitat de les lleis de la física, no com un Deu personal, fonamentat en cap valor ètic".

Paul Davies, en els seus escrits de divulgació, comenta: "Si s'identificava Déu amb l'explicació última, ¿per què no identificar-lo amb les lleis de la física? ¿Quina necessitat de fer un pas més enllà i

llançar-se a la metafísica?".

Entre 1210 i 1260 floreix a Girona la més important escola cabalística de la Península Ibèrica. Sota la influència, al principi, d'Isaac el Cec, Moisès ben Nahman, Ezra ben Salomon, Azril de Girona i d'altres mediten sobre els secrets del Sefer Yetzirà, sobre les subtileteses i els laberints de la cosmologia cabalística.

¿Què són els sefirot, els nombres que sustenten l'univers? ¿Són l'essència de la divinitat? ¿Són un instrument de la divinitat? Gnòstics i

neoplatònics mediten sobre l'ésser. ¿Creació *ex nihilo*? ¿Emanació?

Canvieu el sefirot per les lleis de la física, i la polèmica de la Girona medieval us esdevindrà plenament actual. ¿Són les lleis de la física —o les lleis de la natura, si voleu— l'essència de la divinitat, com el punt de vista de l'Església?

La discussió metafísica —a un nivell d'aficionats, però amb apassionada vitalitat—

rebrotava sovint en la ciència.

Hi ha qüestions, què hi voleu fer, que queden sempre obertes, i que fan sentir

rarament vives i immediates algunes discussions de fa segles.

David Jou
Universitat Autònoma de Barcelona/Institut d'Estudis Catalans

A tota hora, tot l'estiu.

de dia i de nit

La ràdio nacional de Catalunya